

İlahi Kitaplarda Hz. Muhammed'in Geleceğini Müjdeleyen Haberler ve Kur'an'da Bu Haberlere Yapılan Atıflar

Osman Kaya*

Özet

Nübüvvet müessesesi insanlık tarihi kadar eskidir. Bütün peygamberlerin inanç sistemi bakımından beslendikleri tek kaynak ilâhî vahiydi. Ayrıca her peygamber kendisinden sonraki peygamberi destekleyeceğine ve kendi ümmetine tavsiyede bulunacağına dair Allah'a söz vermişlerdir. Bu bağlamda semavî kitaplara sahip olan peygamberlerin son peygamber olan Hz Muhammed'i müjdelemiş olmaları da bunun doğal bir sonucudur.

Anahtar Kelimeler: Vahiy, Semavî kitaplar, Kur'an, Muhammed, Ahmed, Paracletus, Paraclit, Paraclytos, Munhamanna, Himda, Himada Shalom.

The good News Telling That Prophed Hz. Muhammed will be sent in the divine books and attributions in the Holy Koran

Abstract

The history of prophethood establisment is as old as the history of humanity the sole source which all of the prophets were cherished from the point of view of the belief system is the hymn source. Also all of the prophets promised, to Allah that they would support the next prophet after themselves and advise to the worldwide Müslim communities from this point of view, it is the natural result of this, that the prophets who have celectial books told Hz. Muhammed who has been the last prophed.

Key Words: Revelation, The Celestial books, Qur'an, Muhammed, Ahmed, Paracletus, Paraclit, Paraclytos, Munhamanna, Himda, Himada, Shalom.

Giriş

Risalet görevini yerine getirmek üzere gönderilen bütün peygamberler, insanlığa aynı mesajı getirmekle birlikte, risalet silsilesini koparacak ve kendinden öncekilerin ve sonrakilerin davetini yalanlayacak herhangi bir girişimde bulunmamışlardır. Kur'ân'da belirtildiği gibi onlar birbirlerinin mesajını tekdir etmek için değil, doğrulamak ve tasdik etmek için gönderilmişlerdir.¹ Ayrıca Kur'ân, bu konuda Allah'ın bütün Peygamberlerden şöyle söz aldığını belirtmektedir: "Allah peygamberlerden şöyle söz almıştı; ben size kitap ve hikmeti verdim şimdi yanınızda bulunan kitabı doğrulayıcı bir peygamber geldiğinde, ona mutlaka inanacak ve yardım edeceksiniz, bunu kabul ettiniz mi ve bu hususta ağır ahdimi üzerinize aldınız mı? demişti, onlar da kabul ettik dediler. O halde şahit olun ben de sizinle beraber şahit olanlardırım"²

Dolayısıyla peygamberlerin birbirlerini tasdik etmeleri; birbirlerine atıfta bulunmaları, kendilerinden önce ve sonra gelenlerden bahsetmeleri peygamberlik anlayışının bir gereğidir. Bu bağlamda özellikle İbrahîmî dinler içerisinde yer alan peygamberlerden Hz.Mûsa, Hz. İsa ve Hz. Muhammed'in (as) birbirlerinden bahsetmelerinin, daha açık bir ifade ile önce gelenlerin sonrakileri müjdelemelerinin ne kadar doğal olduğu ortadadır. Zira daha önceki peygamberler tarafından kimin ne zaman, nerede peygamber olabileceği tüm açıklığıyla belirtilmemiş olsa da, böyle bir görevin peygamberlere verilmiş olduğu anlaşılmaktadır.³ İlk dönem İslam tarihi kaynaklarında konu ile ilgili pek çok bilgiye rastlamak mümkündür. Kaynaklarda yer alan tarihi bilgilere göre, Arap yarımadasında ve özellikle Medine'de yaşayan Yahudilerin, miladi VI. asrın başlarında kendilerini her türlü bela, sıkıntı ve zorluklardan kurtaracak bir peygamberin gelmesini bekledikleri anlaşılmaktadır. Böyle bir beklenti içerisindeki Medineli Yahudiler, Araplarla aralarında kavga çıktığı zaman: "Göreceksiniz kısa bir zaman sonra bir peygamber çıkacak ve onunla birlikte sizi Ad ve İrem toplulukları gibi yerle bir edeceğiz." diyerek onları tehdit ediyorlardı.⁴ Hatta Medineli Yahudilerin, Medineli Arapları bu tür haberlerle bilgilendirmesi, onların Hz. Muhammed'in davetini kabulleri konusunda etkili olmuştu.⁵ İbn Hişam'ın naklettiği tarihi bilgiler arasında, Selman-ı Farisî'nin Müslüman olmasıyla ilgili rivayet de, bu konuda önemli bilgiler içermektedir. Buna göre Selman-ı Farisî (r.a), gerçek dini bulup tabi olmak maksadıyla yaptığı seyahat esnasında karşılaştığı Ammuriye' deki papazın şu sözlerini nakleder; "Oğlum! Allah'a yemin ederim ki; şu insanlar arasında bizim üzerinde bulunduğumuz hal üzerine ölen hiçbir kimseyi tanımıyorum. Ancak bir peygamberin gelme zamanı yaklaşmıştır ve İbrahim'in (as) dini ile gönderilecektir."⁶

¹ Saf,61/6;Al-i İmran,3/ 3,50; Maide,5/46, 48;Neml,27/76; Yunus.10/37; Yusuf, 12;111;Fatr./31; Ahkaf,46/12; Bakra,2/101;Nisa,4/47;En'am,6/92.

² Al-i İmran, 3/81.

³ Reşid Rızâ, *Tefsîru'l-Kur'âni'l-Hakîm (Tefsîru'l-Menâr)*, Beyrut, t.y,IX.,232

⁴İbn Hişâm, Ebû Muhammed Abdulmelik, *es-Siretu'n-Nebeviyye*, Beyrut, t.y. I,225; *Taberî, Târihu't-Taberî, Beyrut, 1997 II,354*; İbnü'l-Esir, *el-Kâmil fi't-Târîh*, Beyrut,1965. II,95; İbn Kesir, *el-Bidâye ve'n-Nihâye*, Beyrut, 1977. II,149.

⁵ İbn Hişâm age . I,225 ;Hamidullah, *İslam Peygamberi I*, s,162-163.

⁶ İbn ,Hişâm,es-Sire. I/231-232.

Kur'an-ı Kerim, kutsal vahiy geleneği içerisinde yer alan Allah'ın kitaplarını tasdik etmek¹ ve her türlü yozlaşmadan arındırıp saf ve berrak mesajlar sunmak üzere gönderilmiş, Hz. Muhammed'in (as), peygamber olarak gönderileceğine dair haberlerin Tevrat ve İncil gibi kutsal kitaplarda yer aldığına açıkça işaret etmiştir. "Onlar ki, yanlarındaki Tevrat ve İncil'de yazılı buldukları o elçiye, o ümmi peygambere uyarlar. O (Peygamber) ki onlara iyiliği emreder, onları kötülükten men eder, onlara güzel şeyleri helâl, kötü şeyleri haram kılar; üzerlerindeki ağırlıkları ve zincirleri kaldırıp atar. O'na iman edip saygı gösteren, yardım eden ve O'nunla birlikte indirilen nura (Kur'an'a) uyanlar; işte kurtuluşa erenler onlardır."² "Meryem oğlu İsa da: 'Ey İsrailoğulları! Ben size Allah'ın elçisiyim, benden önce gelen Tevrat'ı doğrulayıcı ve benden sonra gelecek olan Ahmed adındaki bir peygamberin de müjdeleyicisi olarak (gönderildim)'" demişti. (Fakat İsa'nın müjdelediği elçi) Onlara açık deliller getirince; bu apaçık bir büyüdü dediler."³ Bu Ayet-i Kerimeler, Hz. Muhammed'in son peygamber olarak gönderileceğinin diğer semavi din mensupları tarafından bilindiğine işaret etmektedir.

Ashaptan, Abdullah b. Amr, kendisine Hz. Peygamber'in Tevrat'ta kayıtlı olan vasıfları sorulunca şunları söylemiştir: "Evet Allah'a yemin olsun ki Resulullah'ın bazı vasıfları Tevrat'ta da anılmıştır" dedi ve şu Ayet-i Kerimelerin benzerini mealen zikretti: "Ey peygamber biz seni hakikaten bir şahit, bir müjdeleyici bir korkutucu ve O'nun izniyle Allah'a davetçi ve aydınlatıcı bir ışık olarak gönderdik".⁴ "Sen elbette benim kulum ve Resulümsün. Sana mütevekkil adını verdim. Bu peygamber, kötü huylu, katı kalpli ve çarşılarında çığırkan değildir."⁵ "O, kötülüğe kötülükle karşılık vermez; kötülüğü ancak af ve mağfiretle karşılar."⁶

Allah sapmış toplumu bu peygamber vasıtasıyla "Lailâheillallah" diyerek doğrultmadıkça, onun ruhunu asla kabz etmeyecektir. Allah görmeyen gözleri, duymayan kulakları ve Hakka kapalı olan kalpleri ancak bu kelimeyle açacaktır.⁷ dedi.

Kur'an-ı Kerim, ayrıca Hz. Peygamber'in yaşadığı dönemdeki kitap ehlinin konu ile ilgili bilgi düzeylerine de şöyle işaret etmektedir. "Kendilerine kitap verdiklerimiz O'nu (Hz Muhammed'i) oğullarını tanıdıkları gibi tanırlar."⁸ Bu ayet o dönem kitab ehlinin, Hz. peygamberin geleceğinden haberdar olduklarını beyan etmektedir. Bu ayetler özellikle şuna da işaret ediyor ki; yalnızca ilim ve marifet ya da bilmek, sırf kalbe ait olan iman için yeterli değildir. İman için itaat ve boyun eğmek, ayrıca Abdullah b. Selam'ın yaptığı gibi, gerçeği gizlemeyip açıktan ikrar ve itiraf etmek de

¹ Saf, 61/6; Al-i İmran, 3/ 3,50; Mide, 5/45-48; Neml., 27/ 76;Yunus, 10/37; Yusuf, 12/111; Fatur, 35/31; Ahkaf, 46/12; Nisa, 4/47; En'am, 6/ 92; Bakara, 2 /101.

² A'raf, 7/157.

³ Saf, 61/6 .

⁴ Ahzab, 33/45-46.

⁵ Al-i İmran, 3/159.

⁶ Fusilet, 41/34.

⁷ Buhârî, Buyu'50 (III/21); Ahmed b. Hanbel, II/174; İbn Sa'd, Muhammed, *et-Tabakâtu'l-Kubrâ*, Beyrut, 1968., I/362; Taberî, EbûCa'fer, Muhammed b. Cerîr, *Câmiu'l-Beyân an Te'vîli Ayi'l-Kur'an*, Beyrut, 1995, XIX/83; İbn Kesîr, Ebû'l-Fidâ İsmâ'îl, *Tefsîru'l-Kur'âni'l-Azîm*, Beyrut, 1386, II/243; Kurtubî, Ebû Abdullâh Muhammed b. Ahmed, *el-Cami'ü li Ahkâmî'l-Kur'an*, Beyrut, 1988, VII/190.

⁸ Bakara, 2/146; En'am,6/20.

gerekir,¹ Yine Kur'an-ı Kerim, Ehl-i Kitab'ın bu konuda mutad tavırlarına işaret ederek onları şöyle uyarılmaktadır. "Ey kitab ehli, elçimiz size geldi. Kitaptan gizlediğiniz şeylerin çoğunu size açıklıyor, çoğundan da geçiyor. Size gerçekten Allah'tan bir nur ve açık bir kitap gelmiştir."² "Ey Kitab ehli, niçin hakkı batıla karıştırıyor ve bile bile gerçeği gizliyorsunuz?"³

Buraya kadar meâlen zikrettiğimiz âyetler, Kitap ehlinin böyle bir peygamberi beklediğini göstermektedir. Ancak onların sadece kıskançlıklarından⁴ dolayı peygamberi kabul etmedikleri de anlaşılmaktadır.

İlâhî dinlerin temelini, Allah, ahiret ve peygamber inancı oluşturmaktadır. Yüce Allah dünyaya gönderilecek insanların ruhlarından, "Ahd-i misakta (kalu belada)"⁵ tevhid üzerine söz aldıktan sonra⁶ Peygamberler zincirinin ilk halkasını ilk insanla başlatmış,⁶ Hz. Muhammed'le noktalamıştır.⁷ Hz. Adem ile Hz. Muhammed arasında geçen peygamberlerin kesin sayılarını bildirmemiş,⁸ fakat her millete bir peygamber gönderdiğini belirtmiştir.⁹ Ancak Kur'an-ı Kerim, bunlardan çok azının adını zikreder. (yirmi beş veya yirmi sekiz) Bununla birlikte Yüce Allah, gönderdiği peygamberler arasında önemli bir bağ kurarak, Hz. Muhammed'i diğer peygamberlere tanıtmış, peygamberlerden son nebiyi haber vermelerini istemiştir.

"Allah peygamberlerden şöyle söz almıştı: Bakınız size kitap ve hikmeti verdim. Sonra yanınızda bulunan (kitabı) tasdik eden bir peygamber geldiğinde, O'na mutlaka inanacak ve yardım edeceksiniz Bunu kabul ettiniz mi ve bu hususta ağır ahdimi üzerinize aldınız mı demişti. Kabul ettik dediler. O halde şahit olunuz ben de sizinle beraber şahit olanlardanım"¹⁰ dedi. Bu âyet-i kerimenin yorumunda İslam âlimleri üç önemli noktaya temas etmektedirler:

1. Her peygamber kendisinden sonra gelen nebiyi haber vermekle görevlidir.
2. Her peygamberin ümmetinden Hz. Peygambere yetişenler, O'na inanmak durumundadır¹¹
3. Bütün peygamberler Hz. Muhammed'in (as) geleceğini haber vermekle görevlidirler¹²

Yukarıdaki âyetin¹³ hükmünün ehl-i kitabın kutsal kitaplarında bulunduğu

¹ Elmalılı, Hamdi Yazır, *Hak Dini Kur'an Dili*, İstanbul, t.y.I/438.

² Maide, 5/15.

³ Al-i İmran, 3/71.

⁴ Bakara, 2/109.

⁵ A'raf, 7/172.

⁶ Bakara, 2/ 30-33; Al-i İmran, 3/30,59.

⁷ Ahzab, 33/59.

⁸ Nisa, 4/64.

⁹ Fatur, 35/24.

¹⁰ Al-i İmran, 3/81.

¹¹ Taberî, *Tefsir*, IV/331; İbn Kesir, *Tefsir*, II/65.

¹² İbn Kesir, *Tefsir*, II/56; Alüsi, Şihabuddin Seyyid Mahmûd, *Râhu'l-Meâni fi'l-Tefsiri'l-Kur'âni'l-Azîm ve's-Sebu'l Mesani*, III/209; Derveze, İzzet, et-*Tefsiru'l-Hadis (Nüzûl Sırasına Göre Kur'an Tefsiri)*, trc. Komisyon, Ekin Yayınları, İstanbul, 1997, VIII/121.

¹³ Al-i İmran, 3/81.

Kur'an'da haber verilmektedir. "İsraioğullarının âlimlerinin O'nu bilmesi onlar için bir delil değil mi?"¹ Bu konuda (Şuara,26/ 196-198) âyetleri de ayrı bir önem taşımaktadır. Âyet-i kerimde geçen "Zübürü'l- evvelin" sözcüğü Hz peygamberden önce gönderilen ilâhî kitapları ifade etmektedir. Âyeti yorumlayan müfessirler, Hz. Peygamberin ve Kur'an'ın gönderileceğine dair haberlerin ilâhî kitaplarda zikredilmiş olduğunu belirtmektedirler.² Zira Hz. Peygamber bütün insanlar için bir rahmet peygamberi olarak gönderilmiş ve bütün peygamberlere tanıtılmıştır.³

Söz konusu âyet-i kerimeler incelendiğinde, Hz. Peygamberin geleceğinin önceki ilâhî kitaplarda haber verilmiş olduğunu anlarız. Çünkü Al-i İmran 81. âyetini yorumlayan müfessirlere göre, üç görüşün hangisinden hareket edilirse edilsin, önceki peygamberlerin Hz. Muhammed'i (as) haber vermekle görevli oldukları anlaşılır. Şuara Sûresinde "O evvelkilerin kitaplarında da vardır."Âyet-i bunu açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Bu bilgi ister Kur'an-ı Kerîmin gönderileceği müjdesini, ister Hz. Muhammed'in geleceği haberini versin, aynı neticeyi yansıtmaktadır. Zira Kur'an Hz Peygamberin peygamberliğini ispat eden bir mucizedir. Nitekim Zemahşerî (v.538/1149) Şuara Sûresin'deki âyeti, Sâf Suresi'nin 61/6 âyetiyle açıklamakta, Kurtûbî'de (v.671/1273) A'raf Sûresi,7/157. âyetini delil göstermektedir.⁴ Kur'an-ı Kerîm'de ehl-i kitabın Hz. Peygamberi kendi oğullarını tanıdıkları gibi tanımış olduklarını haber vermiş olması, kendi kitaplarında Hz. Peygamberin geleceğini ve O'nun vasıflarını okumuş olduklarını göstermektedir.⁵ Nitekim Kur'an-ı Kerîmin, Hz. Peygamberin Tevrat ve İncil'deki vasıflarını haber vermiş olması, önceki ilâhî kitaplarda son nebinin haberinin bulunduğunu ortaya koymaktadır. Yüce Allah Kur'an-ı Kerîmde eski ilâhî kitaplardan; "İncil, Tevrat, Zebûr ve Zübürü'l-evvelin, Suhuf-i Ula ve Elvah" isimleriyle bahsetmektedir. Zamanımızda Hz.İsa'ya verildiğine inanılan İnciller, Hz.Mûsa'ya verildiğine inanılan Tevrat, Suhuf ve Levhalar, Hz. Dâvûd'a verildiğine inanılan ve Kitap-ı Mukaddes içinde bulunan Zebûr gibi kitaplarda yer almaktadır. Söz konusu kitaplara inananlar kabul etmeseler de bu kitaplardan tahrif edilmişlerinde bile, Hz. Muhammed ile ilgili haberleri bulmak mümkündür.

1. İncillerde Hz. Muhammed

1.1. İnciller'de Hz. Muhammed'in Geleceğine Dair Haberler

İnciller'de Hz. Peygamber'in (as) geleceğine dair haberlere geçmeden önce, şunu belirtelim ki, Hıristiyan toplumunun güvenilir (cononice) saydığı Matta, Markos, Luka ve Yuhanna İncillerinin Grekçe yazılı nüshaları milâdî IV. yy.dan öteye geçmemektedir. Hz. İsa'dan sonra geçen 300 yıl gibi bir zaman içerisinde bu kitaplarda ne gibi değişikliklerin olduğunu tam olarak tespit etmek de mümkün

¹ Şuara, 26/196-198.

² Taberî, XIX/113; Zemahşerî, Eb'l-Kâsım Carullâh Mamûd b. Ömer, *el-Keşşâf*, Beyrut, t.y., II/128; Kurtubî, XII/138.

³ İbn İshâk, *es-Siretu'n-Nebevîyye*, thk. Muhammed Hamidullah, Konya, 1981, 140, 109.

⁴ Zemahşerî, *Keşşâf*, III/128; Kurtubî, III/138; *Elmahlî, Hak Dini*, VII/4929-4935.

⁵ Bakara,2/146; Enam,6/20.

değildir.¹ Bu durumda İnciller'de geçen ve Hz. İsa'ya ait olduğu nakledilen sözlerde herhangi bir değişiklik yapıp yapılmadığını anlamak oldukça zordur. Ancak bu şüpheli duruma rağmen bugün elde bulunan nüshalarıyla bile İncillerin, Hz. Muhammed (as)'in risaletine işaret ettiği şeklinde yorumlanan bazı ifadeler içerdiği görülmektedir. Halen mevcut olan bu İncillerde Hz. Peygamberin geleceği ile ilgili çok sayıda İncil cümlecığı bulunmasına rağmen; Hıristiyanların Hz. Muhammed'e inanmamalarının sebebi olarak:

- a.Hıristiyanlıktaki Mesih inancı,
- b.Hased etmeleri,
- c.Dünya menfaatlerine olan meyilleri gösterilebilir.

Çünkü İncillerde geçen bazı cümleler son peygamberin Hz. İsa değil, tam aksine Hz. Muhammed olduğunu göstermektedir. Bu ifadelerden bazıları şöyledir:

Yuhanna İncil'inde Mesih'in gelişi sırasında İsrail oğullarının üç ayrı şahsiyet bekledikleri ifade edilmektedir.

"Ve Yahya şahittir ki, Yahudiler Kudüs'te kendisine, sen Mesih misin? diye sormak üzere keşiş ve rahipler gönderince O, ne olumlu ne de olumsuz cevap verdi; aksine kendisinin Mesih olmadığını söyledi. Onlar sordular: Öyle ise sen kimsin? Sen İlya mısın? O, dedi ki ben değilim (sonra dediler ki) sen o, nebi misin? O, dedi ki hayır. Bunun üzerine onun kim olduğunu sordular. O, dedi ki, ben sahrada çağıran birinin sesiyim ki, siz tanrının yolunu düzeltesiniz. Onlar tekrar O'na sordular, madem ki sen ne Mesih, ne İlya ne de o peygambersin o halde sen ne diye insanları takdis edersin."²

Bu ifadeler gösteriyor ki, İsrailoğulları, Hz. Mesih'le Hz. İlyas'ın' dışında (İncil'deki ifadesiyle İlya) başka bir peygamber daha bekliyorlardı.³ Bu beklenen peygamber Hz.Yahya da değildi. Aksi takdirde Yahya'ya soru sormazlardı. Aynı zamanda Hz. Yahya'nın kendisi de, o beklenen peygamber olmadığını ifade etmişti. İsrailoğulları bu üçüncü nebinin geleceğine kesin gözüyle bakıyorlardı.

Hıristiyan dünyası bu ifadeyi farklı yorumlasa da, Tevrat'ta geleceği beklenen peygamber⁴ haberi, bu ifadelerle birleştirildiğinde her iki ifadenin de aynı peygambere işaret ettiğini anlarız.⁵ Ayrıca İncil'in diğer birçok ifadelerinde bu işaretleri görmek mümkündür. "Ve ben babama yalvarırsam O, size ikinci yardımcı gönderecektir. Bu yardımcı ebediyen sizlerle kalacaktır. Dünyanın elde edemeyeceği "Hak ruhu" bunu dünya ne görür. ne de bilir. (ama) siz Onu bilirsiniz çünkü sizlerle yaşar sizinle bulunur."⁶ "Ben bu sözleri sizinle beraber iken size söyledim. Ama pederim Ruhu'l Kudüs adına size göndereceği yardımcı size her şeyi öğretecek ve size bütün

¹ İbnu'l-Kayyim, *Hidâyetu'l-Hayra fî Ecvibetu'l-Yahûdî ve'n Nasârâ*, Kahire, 1987.s,84-85; Mevdûdî, *Tefhimu'l-Kur'an*, trc., Komisyon, İnsan Yayınları, İstanbul, 1991, VI/272.

² Yuhanna, I/19-25.

³ Bkz. Yuhanna, 7/40-41.

⁴ Tesniye, 18/18.

⁵ Reşit Rıza, *Tefsir*, IX/235-236; Mevdudî, *Tefhim*, VI/271 Mevdûdî, *Tarih Boyunca Tevbid Mücadelesi ve Hz. Peygamber'in Hayatı*, trc. Ahmed Asrar, İstanbul 1992, I/107-108

⁶ Yuhanna,14/16-17.

söylediklerimi hatırlatacak”¹ “Bundan sonra ben sizinle pek konuşmayacağım, zira dünyanın önderi geliyor ve bende O’nun hiçbir şeyi yoktur.”² “Ama pederim tarafından size göndereceğim yardımcı yani (Hakikatın Ruhü) size gelince de benim için şahitlik yapacaktır.”³ “Ama ben doğruyu söylüyorum benim gitmem sizin için daha faydalı olacaktır. Zira ben gitmesem O yardımcı size gelmeyecektir, ama gidersem O’nu size gönderirim ve O geldiği zaman günah için, salah için ve hüküm için dünyayı ilzam edecektir”⁴. “Size söyleyecek daha çok şeylerim var; fakat siz şimdi bunlara tahammül edemezsiniz. Fakat O hakikat ruhu gelince her doğru yolu gösterecektir. Zira kendiliğinden de söylemeyecektir. Fakat her ne iştirse söyleyecek ve gelecek şeyleri size bildirecektir. O beni ta’zim edecektir. Çünkü benimkimden alıp size bildirecektir Peder’in olduğu her şey benimdir, onun için dedim ki; benden alacak size verecektir.”⁵

Hız. İsa’nın, İnciller henüz yazılmadan önce insanlara aktarmak için kullandığı dil, Arami dilinin bir lehçesi olan Süryanice idi.⁶ İsa’nın doğumundan yaklaşık 200-250 sene evvel Seluk’da/Selefkos (Seleucide) İbranice’nin kullanılmasına son verilmiş, yerine Süryanice kullanılmıştır. İnciller’in dördü de Hız. İsa’dan sonra Hıristiyanlığı kabul etmiş ve Helence konuşan kimseler tarafından şifahi olarak Süryanice konuşan kimselerden dinlenerek Helenceye çevrilmiştir. Hiç biri miladi 70 yılından önce kaleme alınmamış, Yuhanna İncil’i ise yaklaşık miladi 100 yılında ve muhtemelen Efes’te bitirilmiştir.⁷ Buna ilaveten İnciller’in hiç birinin Helen’ce nüshası muhafaza edilmemiştir. İlk İncil nüshası, IV. asırdan öteye gitmemektedir. Böyle bir sonuç İnciller’deki tahrifatı göstermektedir. Yukarıda Yuhanna İncil’inde geçen ibarelerde “o, ebediyen yaşayacak” “doğruluğu bütün yolları gösterecek,” “bizzat kendisi (Hız.İsa’yı) teyid edecek” bir kişi olarak tarif edilmektedir. Ancak asıl ibarelere “Ruhu’l -Kudus” (hakikatın ruhu, kutsal ruh) ilave edilmek sûretiyle ifade muğlak ve hatta anlamsız kılınmak istenmiştir.⁸

Nitekim İncillerin biri dışında hepsinin Grekçe yazılmış olması, Hız. İsa’nın öğretilerinin orijinal vahiy diliyle değil de başka dillere çevrilmek sûretiyle sonraki nesillere aktarıldığını göstermektedir. Hıristiyan camiası eskiden beri bu tercümelerde isimleri olduğu gibi aktarmak yerine, asıl manalarına göre tercüme etmeyi tercih edegelmiştir. Bu da çoğu kez isimlerdeki orijinalliğin kaybolmasına sebep olmuştur.⁹

Bu ibareler tahlil edildiğinde gelecek kişinin bir ruh değil, bir insan olduğu anlaşılır. Öğretileri evrensel olup herkesi kapsayacak ve kıyamete kadar yaşayacak nitelikte olacaktır. Bu özel kişinin hususiyeti de "yardımcılıktır". Hıristiyanlar, "yardımcı" kelimesinin, Yuhanna İncil’inin Helence asıl nüshasında geçen

¹ Yuhanna, 14./25-26.

² Yuhanna,14/30.

³ Yuhanna,15/26.

⁴ Yuhanna,16/7-8.

⁵ Yuhanna,16/12-15.

⁶ İbn Kayyim *el- Hidaya*, 98; Reşit Rıza, *Tefsir*, IX/298; Mevdudî, *Tefhim*, IV/272.

⁷ Reşit Rıza, *Tefsir*, IX/245; Mevdudî, *Tefhim*, VI/272.

⁸ Mevdudî, *Tefhim*, VI/272-274.

⁹ Reşit Rıza, *Tefsir*, IX/245.

“Paracletos” kelimesiyle eş anlamlı olduğunu söylerler.¹

Türkçeye tesellici olarak çevrilen “Paracletos” kelimesi Süryanice’den Grekçeye çevrilen kelimelerdendir. Bu kelimenin ne anlama geldiği kesin olarak bilinmemekle birlikte, İbn Hişam’ın bu konuda naklettiği bir haber oldukça dikkat çekicidir. İbn Hişam, Yuhanna’nın, 15/26. pasajında nakledilen “Paracletos” yerine Süryanice “Munhamanna” kelimesini kullanır ve bunun sebebini şöyle izah eder: Süryanice “Munhamanna” kelimesi Muhammed (medhedilmiş) demektir. Bu kelimenin Yunanca karşılığı ise “Pericytyos”tur.² Bundan dolaya Hz. Muhammed’in Hz. İsa tarafından müjdelenmiş olduğu kesinlik kazanmaktadır. Bu kelime Yunanca İncil’de “Pericytyos” iken Hıristiyan din adamları onu “Paracletus” olarak değiştirmişlerdir.³ Abdu’l-Ahad Dâvûd ise, Yunanca’da “rahatlatan, teselli eden kimse” anlamına gelen kelimenin sanıldığı gibi “Paracytyos” değil, “Paracalon” olduğunu iddia eder. Daha da önemlisi O, “Paracytyos” kelimesinin gerek imla, gerekse gramer bakımından bu anlama gelmesinin mümkün olmadığını ve esasen bu Yunanca kelimenin, aslının” pericytyos” olduğunu belirttikten sonra “pericytyos” kelimesini etimolojik yönden şöyle tahlil etmektedir: “Pericytyos”, gerek etimolojik, gerekse lügat manası itibariyle; en meşhur, şanı yüce, ve övülmeğe layık kimse demektir.⁴

Alexander Dictionnaire, "Grec Français" adlı eserinde bu kelimenin çeşitli açıklamalarını verdikten sonra, İngilizce “Pericytyos” ya da “Pericleitos” diye telaffuz edilen bu kelimenin, Arapça’da “en meşhur, en çok hamd eden ve şanı yüce olan anlamına gelen” Ahmed” kelimesinin tam karşılığı olduğunu belirtir. Bununla birlikte O, “pericytyos” kelimesinin “Paracytyos” şeklinde tahrif edildiğini, bu durumun Kilise tarafından yüzyıllarca korunarak onun yerine kullanıldığını iddia eder.⁵ el-Hindî ise, bir papaz tarafından kaleme alınan ve “Paraclit” hakkında bilgiler bulunan bir risaleden bahsederek şu açıklamalarda bulunur: "Bu kelime Yunanca bir kelimedir. Aslının “Paracytyos” olduğunu söylersek, teselli edici, yardımcı ve vekil olur. Şâyet kelimenin aslının “Pericytyos” olduğunu söylersek, manası Muhammed ya da övülmüş ve Ahmed (çok hamd eden) anlamına gelir". Bu durumda İslam âlimlerinden bu müjdeli haberi delil sayanlar “Pericytyos” kelime manasından O’nun Muhammed ve Ahmed’e daha yakın bir anlamının olduğu kanaatine varırlar ve İsa (as) nin Muhamed (as)’ın geleceğini haber verdiğini iddia ederler. Fakat onun aslı “Paracytyos” tur der.⁶ Bu açıklamalar telaffuz itibariyle bir birine çok yakın olan iki Yunanca kelimenin tercüme esnasında ya kasten ya da yanlışlıkla karıştırıldığını göstermektedir. Son dönem İslam âlimleri, İncil’deki ifadenin “Pericytyos” olması durumunda, bunun Kur’an’da Hz. Muhammed’in (as) risaletinin Tevrat ve İncil’de kayıtlı olduğu şeklindeki ifadeyi kesin olarak doğrulamış olacağını belirterek, bu değişikliğin Hıristiyan camiası tarafından kasten yapıldığını ileri sürmektedirler.⁷

¹ Mevdudî, *Tefhim*, VI/272-274.

² İbn Hişam, *es-Sîre*, I/248.

³ Mevdudî, *Tefhim*, VI/275.

⁴ Güner Osman, *Resulullah’ın Ehli Kitapla Münasabetleri*, 153

⁵ Aynı yer

⁶ Güner Osman, a.g.e., 154.

⁷ Reşit Rıza, *Tefsir*, IX., 280; *Elmahlı, Hak Dini*, VIII/16; Mevdudî, *Tefhim*, VI/275.

⁷ Bkz. Maide, 5/17, 72, 75, 116-118; *Elmahlı, Hak Dini*, VIII/16; Mevdudî, *Tefhim*, VI/275.

Yuhanna İncil’inde “Paraclytos”la ilgili Hz. Muhammed’in (as) risaletine işaret eder mahiyette bilgiler bulunduğu şeklinde yorumlar da yapılmıştır. Mesela “Paraclyt” benim için şahadet edecektir” ifadesi Kur’an’da Hz.İsa’nın Hıristiyanlarca kabul edilen ilâhlık vasfının reddedilmesi,¹ doğumu ve ölümüne ilişkin gerçeklerin hatırlatılması,² olarak yorumlanmıştır. “Kendiliğinden söylemeyecektir, fakat her ne işitirse söyleyecektir. Ve gelecek şeyleri size bildirecektir” ifadesi de Kur’an’da Hz. Peygambere atfen söylenen “O (Muhammed) Kendi arzusuna göre konuşmaz O’nun konuşması kendisine vahyedilenden başka bir şey değildir.”³ ayetine uygun düsturu belirtilmiştir. “O geldiği zaman günah için ve hüküm için dünyayı ilzam edecektir.” şeklindeki ifade ise, Hz. Muhammed’in (as) yeryüzündeki inanç gruplarının Allah’ı inkâra/ günahkârlığa ve isyana yönelik her türlü hatalarını ikaz etmesi ve uyarması şeklinde yorumlanmıştır.⁴

Ayrıca yukarıya aldığımız İncil pasajlarının dışında Matta ve diğer İncillerde de bu konuda bir takım bilgiler verilmektedir.⁵

1.2. Barnabas İncil’inde Hz. Muhammed

Hz.İsa’ya verilmiş olan İncil bir tane iken, zamanla sayıları hayli çoğalmış, daha sonra bunların sayıları dört olarak kabul edilmiştir. Kabul edilmeyen İncillerden biri de Barnabas İncil’idir. Bu İncil’in kabul edilmeme sebebinin Hıristiyanlıktaki teslis inancını reddetmesi ve Hz. Muhammed’in geleceğini haber vermesine dayandığı sanılmaktadır. Barnabas İncilinde de Hz.Muhammed’in geleceğine dair birçok haberi bulmak mümkündür. Hz. İsa, Hz.Muhammed (as) için bazen “Resulullah” bazen de “Mesih” kelimesini kullanmıştır.Yine Hz. Muhammed hakkında bazen takdir edilmeye layık, bazen ise “Kelime-i Tevhid” anlamına gelecek sözcükler kullanmıştır. Bunlardan bir kaçışöyledir:

“Allah’ın dünyaya gönderdiği peygamber ki sayıları 144 bin idi muğlak ve karmaşık bir şekilde konuştular, ama benden sonra bütün peygamberler ile mukaddes varlıkların nuru gelecektir ki, peygamberlerin söylediklerini açıklayacak, sizi aydınlatacaktır. Çünkü O, Allah’ın resûlüdür”.⁶ “İsa Mesih dedi ki; Tanrının benim vasıtama gösterdiği mucizelerin maksadı, benim yaptıklarımın hepsinin Tanrının isteğine bağlı olduğunu size göstermektir. Yoksa ben kendimi sizin bahsettiğiniz (Mesih’ten) büyük saymıyorum. Ben sizin Mesih dediğinizin çorabının boncuğunu veya ayakkabı bağlarını açacak seviyede bile değilim. O Mesih benden önce yaratılmıştı ve benden sonra gelecektir. O, dinin hiç son bulmaması için hakikatleri yanında getirecektir.”⁷ “Size yemin ederek söylüyorum, gelen her nebi sadece bir

¹ Bkz. Maide, 5/17, 72, 75, 116-118; Meryem, 19/29-35.

² Doğumu için bkz. Al-i İmran , 3/35-53; Meryem, 19/16-36; vefatı için bkz. Nisa, 4/157-158; Al-i İmran, 3/55; Maide, 5/117.

³ Necm, 53/3-4

⁴ İbn Kayyim *el-Hidaye*, s.99-100; Reşit Rıza, *Tefsir*, IX/15-16.

⁵ Bkz. Matta, 3/1-2, 4/12-17, 23; 6/10; 10/7; 13/31-32; 212/43; İşa,40/3; Yuhanna,1/23; Luka,9/1-2; 10/9.

⁶ *Barnabas İncili* (İngilizceden Türkçeye Çeviren Mehmet Yıldız Önsöz ve notlar Ali Ünal) Kültür Basım Yayın Birliği Ts., Bölüm,17.

⁷ Barnabas. Bölüm,42

millet için Allah'ın rahmetinin işareti olarak gelmiştir. Bu sebeple bu peygamberlerin tâlimatı, gönderildikleri ulusların dışına çıkmadı. Ama Allah'ın Resülü gelince Tanrı adeta onun eline mühürünü verecektir. Ta ki O'nun tâlimatını almış olan dünyanın bütün ulusları selamete ve rahmete kavuşacaklardır. O, tanrı tanımazlara hakîm olacak ve putperestliği öylesine yeryüzünden silecektir ki şeytan kaçacak delik arayacaktır".¹ "Bu sebeple size diyorum ki; Resulullah, Tanrının yarattığı hemen, hemen bütün mahlûkat ve eşyayı memnun edecek bir saadettir. Zira O, anlayış, hikmet, nasihat, şefkat ve sevgi gibi güzel duygularla doludur. O, cömertlik, rahmet, adalet, takva, dürüstlük, efendilik ve sabrın ruhu ile donatılmıştır. Kendisine bu faziletleri üç misli verilmiştir. Yani Allah'ın yarattığı diğer mahlûkatlara nispetle O'nun dünyaya gelişi mübarek bir an olacaktır. İnanın ben O'nu görmüş ve O'na saygılarımı sunmuşumdur. Tıpkı diğer peygamberlerin O'nu gördüğü ve O'na saygılarını sundukları gibi Allah O'nun ruhunu görerek O'na nübüvveti bahşetti ve O'nu görünce heyecandan ruhum titredi ve ben O'na dedim ki, 'ey Muhammed (medh edilmiş kişi) Allah senin yardımcın olsun, layık yapsın. Zira ben bu mevkiye yükselirken kendimi büyük bir peygamber ve Allah'ın mukaddes varlığı sayacağım'.² "Buradan gideceğim. Yüreğiniz sızlamasın ve siz korkmayın. Çünkü sizi yaratan ben değilim. Sizi yaratan yaratıcımız Allah'tır ve sizi koruyacaktır. Bana gelince şu anda dünyaya selamet ve kurtuluş getirecek olan Allah elçisine zemin hazırlıyorum. Andres dedi ki; ey üstad; O'nun bazı belirgin özelliklerini bize bildir ki O'nu tanıyalım. İsa Mesih (as) cevap verdi: O, sizin zamanınızda gelmeyecek aksine birkaç zaman sonra gelecek, o zamana kadar benim İncil'im öylesine tahrif edilmiş olacak ki dünyada en fazla otuz mü'min bulunacak, O zaman Allah dünyaya acıyacak ve Resulünü gönderecektir. Resulün başında beyaz bulutun gölgesi bulunacaktır. Bu gölgesi sayesinde Allah'ın sevgilisi ve yakını olduğu belli olacaktır. O'nun aracılığıyla dünya Allah'ın mağfiretine kavuşacaktır. O, Tanrı tanımazlara karşı büyük bir güçle çıkacaktır. ve yeryüzünde putperestliği sürecektir ve ben bundan son derece memnun olacağım. Zira O'nun sayesinde Tanrı tanımaz tanınacak, takdis edilecek ve hakikatimi dünya anlayacaktır O, ayrıca beni insanlar ötesi bir şey zannedenlerden intikam alacaktır. Öyle bir hakikatle gelecektir ki, bu hakikat bütün peygamberlerin getirdiklerinden daha açık, seçik olacaktır."³

"Allah için and Kudüs'te mi yoksa Süleyman tapınağında mı içilmişti? Fakat sözlerime inanın, bir gün gelecek, Allah rahmetini başka bir şehre inzal edecektir. Ondandır her yerde O'nun için doğru ibâdet yapılacaktır. Ve Allah kendi rahmetiyle her yerde hakiki namazı kabul edecektir. Ben aslında İsrailoğulları için kurtarıcı nebi olarak gönderildim. Fakat benden sonra Mesih gelecek Allah'ın bütün dünya için gönderdiği öyle bir nebi ki Allah bütün dünyayı O'nun için yaratmıştır. O zaman bütün dünyada Allah için ibadet edilecek, her tarafa onun rahmeti nazil olacaktır"⁴ "(Mesih baş rahibe dedi) yaşayan Allah ve elinde canım olan Yaratana yemin ederim ki, bütün dünya milletlerinin beklediği o Mesih ben değilim. Allah bu nebi ile ilgili va'dini atamız İbrahim'e şöyle diyerek vermişti: "Senin neslin vasıtasıyla

¹ Barnabas, Bölüm,43.

² Barnabas ,Bölüm 44,

³ Barnabas, Bölüm 72

⁴ Babnabas, Bölüm 83.

yeryüzünün bütünü berëkete kavuşacaktır”¹. Ancak Allah beni bu dünyadan kaldırıncı şeytan yine isyan çıkaracak ve mü’min olmayanlar benim tanrı ve tanrının oğlu olduğumu iddia edeceklerdir. Bu nedenle sözlerim ve tâlimatım tahrif edilecektir. Ta ki belki de otuz iman sahibi geriye kalacak. O zaman Allah dünyaya acıyacak ve Resulünü gönderecektir. O Resul ki; O’nun için dünyanın her şeyi yaratılmıştır. O Resul ki; bütün gücüyle güneyden gelecektir ve putları, putperestleri beraberce mahvedecektir. Şeytandan iktidarını alacaktır. Ve Allah’ın rahmetini yanında taşıyacaktır. Ve Allah, rahmetini kendine iman edecek olanların kurtuluşu için yanında getirecektir. Ne mutlu O’nun sözlerini dinleyene.”²

“Kahinlerin başı sordu, bu Mesih hangi isimle çağrılacak ve O’nun gelişinin işaretleri ne olacaktır.? İsa Mesih dedi ki: Bu Mesihin adı “Takdir edilmeye layık” Zira Allah O’nun ruhunu yarattığı zaman O’na bu ismi kendisi vermiştir. Ve orada O’na kral muamelesi yapılmıştır. Allah dedi ki:”Ey Muhammed bekle çünkü senin için cenneti, dünyayı birçok mahlûku yaratacağım ve bunları sana hediye olarak göndereceğim zaman kurtuluş habercisi olarak göndereceğim. Senin sözlerin doğru olacaktır. Öyle ki, yeryüzü, gökler kayıp olup gidecekler ama senin adın ayakta duracaktır öyle ise O’nun mübarek ismi “Muhammed”dir”³

“Barnabas diyor ki: Bir defasında Hz. İsa, şakirtlerine hitaben yaptığı bir konuşmada: Şakirtlerinden biri (ki sonradan Yahuda, Judah, Judas, olduğu ortaya çıktı.) beni 30 sikkeye karşılık düşmanlara satacaktır, dedi ve şunları ekledi: Bundan beni satacak olanın benim adımla öldürüleceğinden eminim, zira Allah beni yerden semaya kaldıracak ve o hainin yüzünü öylesine değiştirmiş olacak ki, herkes onu ben sanacak. Ne var ki, kötü şekildeki ölümü bir müddet benim karalamama yol açacaktır. Fakat Muhammed yani Allah’ın mukaddes Resulü gelince bana sürülen leke temizlenmiş olacaktır. Ve Allah bunu benim O Mesih’le sadakatimi bildireceğim için yapacaktır. O, mükâfatımı verecektir. Bu şekilde herkes benim yaşamakta olduğumu ve bu rezil ölümle hiç ilişkim olmadığını anlamış olacaktır.

“(Hz. İsa şakirtlerine dedi ki:) Elbette ben size diyorum ki, eğer Musa’nın kitabından gerçekler çıkarılmamış olsaydı Allah, atamız Dâvûd’a başka kitap vermeyecekti. Ve eğer Dâvûd’un kitabında değişiklik yapılmamış olsaydı bana İncil’i vermezdi. Zira Allah yani rabbimiz, tahrif eden veya değiştiren değildir. Ve herkese aynı mesajı vermiştir. Resulullah geldiği zaman inkârcı insanların benim kitabıma bulaştırdıkları bütün (uydurma) şeyleri temizleyecektir.”⁴

“Allah dedi: Bekle Muhammed; çünkü senin uğruna cenneti, dünyayı ve mahlukatı yaratacağım. İçlerinden seni elçi olarak göndereceğim. Öyle ki kim seni kabul ederse yücecek, kim seni inkâr ederse lanetlenecektir. Seni göndereceğim zaman kurtuluş elçisi olarak göndereceğim. Senin sözün gerçek olacak. O kadar ki gök ve yer ve senin dinin düşmeyecek. Muhammed O’nun meşhur adıdır.”⁵

Barnabas İncilindeki bu ifadelerden, Hz. İsa ve havariler tarafından geleceği

¹ Tekvin, 22/18.

² Barnabas, Bölüm,96.

³ Barnabas, Bölüm 97.

⁴ Barnabas Bölüm, 124.

⁵ Barnabas, no.97.

müjdelenen, göklerin melekutunun, Hz. Yahya olmadığı ve kendi dönemlerinde ortaya çıkmadığı anlaşılmaktadır. Göklerin melekûtunu Hz. İsa'nın şeriatıyla ortaya çıkacak "kurtuluş yolu" diye yorumlamak da mümkün değildir. Zira yukarıdaki ifadelerden, peygamberlik iddiasında bulunduktan sonra ortaya çıkacağı anlaşılmaktadır. Bu ifadenin Hz. Muhammed (as)'ın risâleti ile ortaya çıkacak olan İslam toplumuna işaret etmesi kuvvetle muhtemeldir.¹

Kur'an-ı Kerîm, Hz. Muhammed'e (as) tabi olanların Tevrat ve İncil'deki vasıflarına şöyle işaret etmektedir: "Muhammed Allah'ın elçisidir. O'nun yanında bulunanlar, kâfirlere karşı çetin, kendi aralarında merhametlidirler. Onları rükûya varırken, secde ederken görürsün Allah'tan lütuf ve rıza isterler. Yüzlerinde secde izlerinden nişanlar vardır. Onların Tevrat'taki vasıfları ve İncil'deki vasıfları da şöyledir: Onlar filizini yarıp çıkarmış, gittikçe onu kuvvetlendirerek kalınlaşmış gövdesi üzerinde bir ekine benzerler ki, bu ziraatçıların hoşuna gider. Allah böylece onları çoğaltıp kuvvetlendirmekle kâfirleri öfkelenendirir. Allah onlardan inanıp iyi işler yapanlara büyük mükâfat vadetmiştir."²

Yukarıya almış olduğumuz İncil cümlelerine dikkat edilecek olursa, meselenin Hıristiyanların iddia ettiği gibi olmadığı, aksine Hıristiyanların kabul ettikleri veya etmedikleri İnciller'de, Hz. İsa dışında ahir zamanda bir peygamberin geleceği çok açık bir şekilde yer almaktadır. Nitekim Habeşistan'a hicret eden Müslümanlar Necaşi'ye Hz. Peygamber ve İslam hakkında bilgi verince, Necaşi'nin "Ben, O'nun Allah'ın resulü olduğuna şahadet ediyorum. İncil'de zikri geçen elbette O'dur ve geleceğine dair müjdeyi Meryem oğlu İsa bize vermiştir."³ diye cevap vermiştir. Bu da bize İnciller'de Hz. Peygamberin geleceğine dair haberlerin mevcut olduğunu ve VII.yy.daki Hıristiyanların da bunu bildiklerini göstermektedir.

1.3. Kur'an-ı Kerîm'in İncil'e Atıfta Bulunması

Kur'an-ı Kerîm, Hz. İsa'ya verilen İncil'in tek bir kitap olarak verildiğini bildirmesine rağmen⁴ Hz. İsa'dan günümüze kadar Hıristiyanların inandığı birçok İncil bulunmaktadır. Bu durum İnciller'in asıllarından ne kadar uzaklaştığını göstermektedir. Bununla birlikte günümüzde mevcut olan İnciller'de bile Hz. Peygamberin geleceğine dair haberleri bulmamız mümkündür. Her şeyden önce Hz. İsa'nın Hz. Muhammed'i tanımaması ve O'nu haber vermemesi peygamberlerden alınan ahide uymamaktadır.⁵ Nitekim Kur'an-ı Kerîm, Hz. İsa'nın şu sözüne işaret etmektedir. "Meryem oğlu İsa da: "Ey İsrailoğulları, ben size Allah'ın elçisiyim benden önce gelen Tevrat'ı tasdik edici ve benden sora gelecek Ahmed ismindeki bir peygamberi müjdeleyici olarak gönderildim" demişti.⁶

Bu âyet-i kerimeden şu sonuçlara varılır:

a. Hz. İsa (a.s): "Ben sadece gönderilen ender kişilerden biri değilim. Aynı

¹ Reşit Rıza, *Tefsir*, IX/271.

² Fetih, 48/29.

³ Mevdudî, *Tefhim*, VI/275.

⁴ Al-i İmran, 3/3

⁵ Ahzab, 33/7; Maide, 5/14

⁶ Saf, 61/6

zamanda benden önce gönderilen Tevrat'ı tasdik ediciyim" demişti. (Aslında tüm peygamberler aynı mesajı bildirmişlerdir).

b. Tevrat'ın vermiş olduğu müjde gerçekleşiyor. "Ben size peygamber olarak gönderildim, geçmişte müjdelenen kişi olarak benim gelmeme sevinin".

c. "Geçmişte Tevrat'ın müjdelediği Allah Resulünü müjdelemek için gönderildim, işte O'nu müjdeliyorum".¹

Yüce Allah Hz.İsa'nın İncil'de olması gereken Hz. İsa'nın sözünü, yukarıdaki şekilde haber verdikten sonra, Hz. Muhammed ve beraberindeki Müslümanların İncil ve Tevrat'taki vasıflarına da şöyle işaret etmektedir: "Muhammed Allah'ın elçisidir. O'nun yanında bulunanlar, kâfirlere karşı çetin, kendi aralarında merhametlidirler. Onları rükûya varırken, secde ederken görürsün Allah'tan lütuf ve rıza isterler. Yüzlerinde secde izlerinden nişanlar vardır. Onların Tevrat'taki vasıfları ve İncil'deki vasıfları da şöyledir: Onlar filizini yarıp çıkarmış, gittikçe onu kuvvetlendirerek kalınlaşmış gövdesi üzerinde bir ekine benzerler ki, bu ziraatçıların hoşuna gider. Allah böylece onları çoğaltıp kuvvetlendirmekle kâfirleri öfkelenendirir. Allah onlardan inanıp iyi işler yapanlara büyük mükâfat vadetmiştir."²

2.Tevrat'ta Hz. Muhammed (as)

2.1.Tevrat'ta Hz. Muhammed'in Geleceğine dair Haberler

Tevrat'ta yer alan haberlere geçmeden önce şunu belirtmek gerekir ki, Kur'ân, Yahudilerin ilâhî emirleri ve tebliğleri kendi arzu ve istekleri doğrultusunda tahrif edip bozduklarını ve değiştirdiklerini açıkça şöyle vurgulamaktadır:³ "Elleriyle (bir) Kitap yazıp onu az bir bedel karşılığında satmak için 'Bu Allah'ın katındandır' diyenlere yazıklar olsun! Elleriyle yazdıklarından ötürü vay haline onların! Ve kazandıklarından ötürü vay haline onların!"⁴

Kur'ân'ın bu ifadelerine göre Tevrat bugünkü haliyle değerlendirildiğinde O'nun Mûsa'ya vahiy edildiği şekliyle korunamadığı, dolayısıyla tarih boyunca çeşitli kanallarla tahrifat ve değişikliğe uğradığı kesin olarak söylenebilir.⁵ Ancak buna rağmen Kur'ân 'ın da işaret ettiği gibi⁶ şu andaki haliyle bile Tevrat'ta Hz. Muhammed'in (as) risaletine işaret eden bazı ifadeler yer almaktadır.

Kur'ân-i Kerîm, Yüce Allah tarafından Hz. Mûsa'ya gönderilen kitabın O'ndan sonra tahrif edildiğini haber verdikten sonra dünyada mevcut olan ve zamanımıza kadar o şekliyle gelen Tevrat cümleciklerini hahamların bir uydurması olarak kabul eder.⁷ Hz.Mûsa'ya verilmiş olan Tevrat, nazil olduğu şekilde korunamamış, Yahudiler tarafından tahrif edilmiştir.⁸ Durum böyle olmakla birlikte Hz.Peygamber'in geleceği

¹ Mevdudî, *Tefhimü'l-Kur'an*, VI/268.

² Fetih, 48/29.

³ Bakara, 2/75.

⁴ Bakara, 2/79.

⁵ Reşit, Rıza, *Tefsir*, v,141; Ateş Süleyman *Çağdaş Kur'an Tefsiri*, II/297.

⁶ Bakara, 2/146; En'am,6/20; A'raf,7/157.

⁷ Tevbe, 9/31.

⁸ Bakara, 2/ 59; Nisa, 4/46; Maide, 5/13.

ile ilgili haberlerden bazıları gözden kaçarak zamanımıza kadar gelebilmiştir. Zira Hicaz Yahudileri zaman, zaman Müşrikler tarafından saldırıya uğradıklarında, onları ahir zaman nebisinin geleceğini ve kendilerine yardım edeceğini söyleyerek korkutmuşlardır. Hatta Medineli Yahudilerin Medineli Arapları bu tür haberlerle bilgilendirmelerinin Medineli Arapların, Hz. Muhammed'in davetini kabulleri konusunda etkin rolü olmuştur.¹

Hz. İbrahim, Ahmed isminde son nebiyi haber vermiş, Yahudi Hahamları da her fırsatta son nebi ile ilgili bilgilerin kendi kitaplarında mevcut olduğunu açıklamışlardır.²

İslam tarihçilerinin kaydettikleri bir rivâyete göre Yemen hükümdarı, Esad Ebu Kerib (Tubba') doğu seferinden dönerken Yesrib'e (Medine'ye) uğramış ve giderken burada bıraktığı oğlunun öldürülmüş olduğunu öğrenince burayı yerle bir edeceğine yemin etmiştir. Fakat Benu Kurayza'ya mensup iki haham, ona bu beldeye son peygamberin hicret edeceğini, şâyet bu beldeye saldırırsa kendisinin de helâke uğrayacağını söyleyerek bu fikrinden caydırmıştı.³

Bu dönemde yaşamış olan Yahudi hahamlarından İbn Heyeban adında birisi, Suriye'den Medine'ye gelerek hayatının sonlarına yaklaştığı bir sırada Suriye gibi bir bolluk ülkesinden yoksulluğun hakim olduğu Medine'ye hicretinin gerekçesini şöyle açıklar: "Buraya, zamanı çok yakın olan bir Peygamber' in ortaya çıkmasını beklemek üzere geldim. Burası O'nun göçeceği yer olacaktır. Ümit ediyorum ki (sağlığında) gönderilir de ona tabî olurum. Ey Yahudiler topluluğu; O'nun önüne geçmeyin, zira o kendisine muhalefet edenlerin kanlarını akıtmak, kadınlarını ve çocuklarını esir, ve evlerini tahrip etmek üzere gönderilir. Siz onu bundan men edemezsiniz "İbn Heyeban bu sözleri söyledikten kısa bir süre sonra vefat etmiştir.

Onun bu sözlerine şahit olan üç Yahudi genci Benu Kurayza kuşatması sırasında onun sözlerini hatırlayarak Hz. Peygamber'e tabi olmuş ve bu sayede mallarını ve canlarını kurtarmışlardı.⁴

Yahudi bilginlerinden Zubeyir b. Batta'nın elindeki Tevrat kalıntılarında Hz. Peygamberin Ahmed ismiyle geleceğini görüp okuduğu halde, ahir zaman nebisi geldikten sonra onu bile, bile inkâr ettiğini nakletmektedir.⁵ Diğer taraftan Kâbu'l-Ahbar gelecek peygamber'in Tevrat'ta geçen sıfatları hakkında bilgi verirken; Medine'ye hicret edip Şam'ı alacağını, iyi huylu ve yumuşak kalpli olacağını, pazarlarda usûlsuz konuşmayacağını, kötülüğe iyilikle muamele edeceğini, af etmeyi seveceğini ve namaz kılacağını haber vermektedir.⁶ Yukarıdaki vasıflara ilaveten gelecek peygamberin, şahid, müjdeci, ve Allah'ın kulu ve resulü sıfatlarına sahip olacağını da Tevrat'ta mevcut olması gerektiği ileri sürülmektedir.⁷

1 İbn Hişam, *es-Sire*, II/195; Taberî, *Tarih*, II/354; İbn'ul-Esir, *el-Kamil*, II/95; İbn Kesir, *el-Bidâye ve'n-Nihaye*, Beyrut, 1977, II/149.

2 İbn İshak, *es-Sire*, 62-63.

3 Editör Vecdi Akyüz, *Bütün Yönleriyle Asr-ı Saadet'te İslam, Beyan Yayınları İstanbul, 1994*, II/200

4 İbn Hişam, *es-Sire* I/197-198.

5 İbn Sa'd *Tabakat*, I/159.

6 İbn İshak, *es-Sire*, 123. Ayrıca bkz. Ahzab, 33/45; Fetih 48/29; A'raf, 7/157.

7 Asım Köksal, *İslâm Tarihi*, İstanbul, 1978, I/123; Ayrıca bkz. Ahzab, 33/45.

Hz.Yakûb son nebi için “Yüce Allah Mekkeli olan Peygamber’i gönderecek ve O’nun ümmeti Kabe’yi tekrar inşa edecektir. O, peygamberlerin sonuncusudur. O’nun ismi Ahmed’dir.¹ Kitab-ı Mukaddes’te Hz. Mûsa’nın şöyle dediği nakledilir: Allah’ın, Rab, senin için aranızdan kardeşlerinden benim gibi bir peygamber çıkaracak Onu dinleyeceksin. Nasıl ki Horeb’de (Tur-i Sina) toplantı gününde; bir daha Allah’ım Rabb’ in sesini işitmeyeyim ve artık bu büyük ateşi görmeyeyim ve ölmeyeyim diye Allah’ın Rab’den istedin ve Rab bana dedi: söylediklerin iyi dediler. Onlar için kardeşleri arasında senin gibi bir peygamber çıkaracağım ve sözlerimi Onun ağzına koyacağım ve Ona emredeceğim her şeyi onlara söyleyecek ve vaki olacak ki, benim isimle söyleyeceği sözlerimi dinlemeyecek olan adamdan ben arayacağım.² Bu açıklama Tevrat’taki ifadelerle daha da kuvvetleniyor. Bu pasajlardaki ifadeler dikkatle incelendiği zaman Hz. Muhammed’in (as) Hz.Musa’dan sonra geleceği vurgulanan peygamber olduğunu anlamaktayız. Nitekim “bu pasaj üzerinde tetkikler yapan bir İslam âlimi bunu teyid etmektedir.³

Kur’ân’da da Hz. Muhammed’in (as) bu vasıfları taşıyan ümmî bir Peygamber olduğu şöyle vurgulanmaktadır: “Onlar ki yanlarındaki Tevrat ve İncil’i yazılı buldukları ümmî bir Peygambere uyarlar.”⁴ Yine başka âyeti- kerimelerde de “Muhakkak ki o(Kur’ân): âlemlerin Rabbi’nin indirmesidir. O’nu er-Ruhu’l-Emin (Cebrail) indirdi.”“Apaçık Arapça bir dille” O (nun söyledikleri) evvelkilerin kitaplarında vardır.” “İsrailoğullarının bilginlerinin onu bilmesi de onlar için (Kur’ân’ın güvenilir bir ruh tarafından vahyedildiğine) yeterli bir delil değil mi?”⁵

Yine Tevrat’ta bu hususa işaret etmek üzere Arap toplumunun atası olarak addedilen Hz. İsmail’ in neslinden çıkacağı bildirilen bir toplumdan şöyle söz edilmektedir “Melek Hacer’e: kalk çocuğu (İsmail’i) kaldır ve O’nu kendi elinde tut. Çünkü O’nu büyük bir millet yapacağım.”⁶ “İbrahim Allah’a dedi. Keşke İsmail senin önünde yaşayabilse ve Allah dedi ki; hakikaten senin karın Sara bir oğul doğuracak ve O’nun adını İshak koyacaksın O’nunla ve O’ndan sonraki zürriyetle ahdimi ebedi ahit olarak sabit kılacağım. Ve İsmail’e gelince seni duydum işte O’nu mübarek kılacağım O’nu yücelteceğim ve O’nun neslini arttıracacağım, on iki beyin babası olacak ve O’nu büyük bir millet yapacağım.”⁷

“Toplantı günü Horeb’de,(Tûr-i Sîna) Rabb’ine yaptığın münacata uygun olarak size bir nebi gönderilecektir. Sen o gün demiştin ki; Rabbimin sesini bir daha duymayım. Ben senin gibi bir nebi göndermekle ve O’nun ağzına kelimamı koyacağım” Burada sözü edilen Horeb Hz. Mûsa’nın ilk kez Allah’ın nuru ile karşılaşması ve O’nun sesini duyması kendisini müthiş derecede sarsmış ve bir an öleceğinden korkmuştu. Burada sözü edilen İsrailoğullarının yakarışı ve münacatı da şeriatın

1 İbn , Sa’d, *Tabakat*, I/163.

2 *Kitab- ı Mukaddes Tesniye* ,18/15-19.

3 Geniş bilgi için,bkz., İbn Kayyim, *Hidâyetu’l -Hayra*, 91; Reşit, Rıza, *Tefsir*, IX/253-255; Elmalılı, *Hak Dini*, I/413;Mevdudî, *Tefhim*, VI/268-270. ayrıca Bkz. *Tekvin*,16/10-12; 25/17-18.; *Tensije*, 34/10-12; *Matta*, 5/17-18; *Müzemmil*, 73/15.

4 A’raf, 7/157.

5 Şuara, 26/192-197.

6 *Tekvin* ,21/17-18.

7 *Tekvin*, 17/18-20.

Horeb dağında aldığı korkunç şartlar altında verilmesiyle ilgilidir.¹ Hz. Muhammed hakkında Tevrat'ın söylediği bu hükümler kesin gibidir. Çünkü kardeşlerinden maksat, millet ve ırk yönünden yakın ilişkisi olan kişiler anlaşılıyor. Ancak sadece İsrailoğulları için demiş olsaydı o zaman yalnızca "aranızdan bir nebi vereceğim" demek, kâfi olurdu. İsrailoğullarının kardeşlerinden demesi İsrailoğullarının kast edilmiş olmasına yatkındır. İsrailoğulları Hz. İbrahim'in torunları olduğundan Hz. Muhammed İsrail oğullarının yeğeni sayılır. Öte yandan Hz. Mûsa ile Hz. Muhammed arasındaki en büyük benzerlik, ikisinin de müstakil bir şeriata sahip olmalarıdır.²

Remzi Kaya, "İlâhî Kitaplar'da Hz. Muhammed" adlı makalesinde Abdu'l-Ahad'dan naklen; şöyle der: "Abdu'l-Ahad, Tevrat'ın "Haggay" 2/7-9 da yer alan "Shake" yerinde "Himada" veya "Himda" kelimesinin bulunduğunu bunun Arapça karşılığının Ahmed olduğunu bildirmektedir". Diğer taraftan aynı cümleciklerdeki (Haggay 2/9)da Prosperity kelimesinin yerinde "SHALOM" kelimesinin yer aldığını bunun karşılığının da sulhu ve barışı ifade eden İslam olduğunu ileri sürmektedir.³

Tevrat'ta yer alan Himada ve Shalom kelimelerinin karşılığı olarak Ahmed ve İslam kelimelerinin mana itibarıyla övülmüş ve sulh anlamlarına gelmiş olmaları Kur'ân'ın verdiği bilgilere uygunluk arz etmektedir. Bugünkü Tevrat cümleciklerine baktığımız zaman "shalom" kelimesinin yerine "Selamet" kelimesinin kullanıldığı, bunun da İslam kökünden geldiği görülmektedir.⁴

Yahudilerin Kitab-ı Mukaddesi tercüme ederken selamet, sulh ve barış kelimelerinin İslam kelimesiyle aynı anlamı taşıdığını bir an için gözden kaçırmış olduklarını düşünüyoruz. Aksi halde "Prosperity" kelimesini ve selamet kelimelerini de değiştirmeleri kaçınılmaz olurdu.⁵

Eski Ahit cümlelerinde Hz. Peygamber'le ilgili daha birçok delil bulmak mümkündür. Yahudi bilginleri Tevrat'ı tahrif ederek kendi çıkarlarını korumak, dinî sömürülerini devam ettirmek isteseler de, tahrif edilen metinlerde gözden kaçırdıkları önemli ipuçları bulunmaktadır. Yahudi Hahamları vasıtasıyla Yahudi milletinin Hz. Mûsa'yı son peygamber olarak kabul etmeleri, peygamberliği Hz. Mûsa ile sınırlamış olmaları, Hz. Muhammed ile Hz. İsa'ya inanmamaları, kendi peygamberlerine de inanmadıklarını açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Zira Hz. Mûsa'nın getirdiği Tevrat'ın aslını bulmak ve sağlam kaynaklarla korunduğunu söylemek Yahudiler açısından da mümkün değildir. Her şeyden önce Tevrat'ın hacmi ile ilgili Yahudi ve İslam kaynakları açısından da sıhhatli bir bilgiye sahip değiliz. Yukarıda vermiş olduğumuz Tevrat âyetlerinden de anlaşılacağı gibi kesin olan şudur ki; Hz. Muhammed' in geleceğini Hz. Mûsa haber vermiştir. Bugünkü Tevrat'ta da bunu görmemiz mümkündür. Yahudi Hahamları ve diğer Yahudi bilginleri de bunu her fırsatta dile getirmişlerdir. Aynı zamanda İslam öncesinde bunu diğer Araplara karşı bir övgü vesilesi yapmışlardır.

1 Bkz. *Kitab-ı Mukaddes, Tensije*, 18, 15-19; ayrıca krş, *Çıkış*, 19/17-18; Kur'ân-ı Kerim, Bakara.2/555, 56, 63; A'raf, 7/153-171.

2 Mevdudî, *Tefhim*, VI/269.

3 Remzi Kaya, *İlâhî Kitaplarda Hz. Muhammed*, Uludağ Ünivesitesi İlahiyat Fakültesi, Sayı 6, 6/229.

4 İbn Manzur, *Lisannu'l-Arap*, XII/293; Tahir Ahmed *Tertibu'l-Kamusu'l-Mubid* II/602-606.

5 Remzi Kaya, *a.g. mk.*, 230.

2.2. Kur'an-ı Kerîmin Tevrat'a İşareti

İncîl'de Hz. Peygamberin geleceğine dair haberlere işaret edildiği gibi, Hz Mûsa'ya verilen Tevrat'ta da Hz. Peygamberin geleceğine dair haberlerin olduğunu görmekteyiz. Bu haberleri okuyan Hz Mûsa'nın ümmeti, ahir zaman peygamberinin geleceğini biliyorlardı. Nitekim Yüce Allah bu gerçeği haber verirken, "Kendilerine kitap verdiklerimiz kendi oğullarını tanıdıkları gibi onu tanır. Öyle iken içlerinden bir grup kendileri bilip durdukları halde mutlaka hakkı gizlerler."¹ buyuruyor. Bu âyet-i kerimenin yorumunda Müfessirler, söz konusu muhatabın ehl-i kitab âlimleri olduğunu söylerler.² Konu ile ilgili olarak Hz. Ömer, bir Yahudi âlimi iken Müslüman olan Abdullah b. Selam'a bu durumu sorar. Abdullah, Hz. Peygamberin vasıf ve haberleri konusunda oğlunun kendi oğlu olduğunu bildiği kadar; hatta bundan daha fazla bildiğini ifade eder. Zira zayıf bir ihtimal da olsa, hanımının, çocuğun kimden olduğu konusunda yanlışlığa düşebilmesi ihtimalinin bulunduğunu; ancak Hz. Muhammed'in peygamberliği hakkındaki bilgilerinde asla şüphe bulunmadığını ifade eder.³

Yüce Allah Tevrat'ta olması gerekeni haber verirken; "Muhammed Allah'ın Rasulüdür. Onun mahiyetinde bulunanlar kâfirlere karşı çetin, kendi aralarında merhametlidirler. Onları rukü ve secde ederken görürsün Onlar Allah'ın fazlını ve rahmetini isterler. Onlar yüzlerindeki secde izlerinden tanınır. İşte bu onların Tevrat'ta ve İncîl'de olan vasıflarıdır..."⁴ buyurur.

Dikkat edilirse bu âyette Hz. Muhammed ve O'nunla beraber olanların şekil, tavır ve ibâdetleri tasvir edilmektedir. A'raf sûresi, 7/157. âyetinde de İncîl'le birlikte Hz. Peygamber' in; Ümmîliği, İyiliği emretmesi, Kötülükleri yasaklaması, Temiz yiyecekleri helâl ve pis yiyecekleri haram kılması, Müslümanların yapamayacağı işlerin kendilerine yüklenmeyeceği gibi hususları haber verilmektedir.

3. Zebur'da Hz. Muhammed'in Geleceğine Dair Haberler

Kur'an-ı Kerîm Hz. Dâvûd'a verilmiş olan kitaptan haber vermiş⁵ ancak Tevrat ve İncîl'de olduğu gibi Zebûr'un içeriğinden bahsetmemiş, İsrailoğullarının ayrılığa düştüğü konuların önemli olanlarına işaret etmiştir.⁶ Zebûr'da Hz Muhammed'le ilgili haberlerin açık olarak zikredilmemiş olması, bu konuda hiçbir bilginin olmadığı anlamına gelmez. Çünkü Kitab-ı Mukaddes içerisinde yer alan Mezmurlar bölümünde konuyla ilgili önemli bilgiler bulunmaktadır. Buna göre ahir zaman Nebisinin bazı vasıfları şu şekilde zikredilmektedir:

Adem oğullarının en güzeli olacağı, Cihad edeceği, Peygamberliğinin ebedi olacağı, İyiliği emredip kötülüğü yasaklayacağı, Nesilden, nesile isminin zikredileceği, Emin, adil ve hakka riâyet edeceği, Milletleri emri altına alacağı,..... gibi dikkat çekici

1 Bakara, 2/146.

2 Taberî, *Tefsîr*, II/25; İbn Kesir, *Tefsîr*, I/280

3 F.Razi, *Tefsîr*, IV/128.

4 Fetih, 48/29.

5 Nisa, 4/163.

6 Neml, 27/76.

bilgiler bulunmaktadır.¹ Bu bilgilerin aynısını Kur'ân-ı Kerîm'de de bulmak mümkündür.²

Yukarıya almış olduğumuz Zebûr cümlelerinde olduğu gibi, zikredilen bilgiler Peygamberimizin vasıflarının aynısıdır. Diğer bir tabirle Hz. Peygamber, adaleti, hakkı, cihadı, dünya ve ahiret dengesini getirmiştir. Bu bilgilerde ayrıca bütün Peygamberlerin ortak vasıfları yer almaktadır. Çünkü hiçbir Peygamber bunların dışında insanlığın zararına olan şeyleri emretmemiştir. Objektif bir şekilde Zebûr cümlecikleri tahlil edildiği zaman görülecektir ki; Zebûr'da da Hz. Peygamber' in geleceğine dair haberler mevcuttur.

Sonuç

Netice olarak bütün peygamberlerin aynı ilahî kaynaktan beslendiklerini söyleyebiliriz. Yüce Allah bütün peygamberlerden ahit almıştır ve hepsi de Allah'a vermiş oldukları ahitlerini yerine getirmişlerdir. Allah'ın peygamberlerden almış olduğu ahitlerden birisi de; her peygamberin kendisinden sonra gelecek olan peygamberi müjdelemesidir. Dolayısıyla peygamberlerin diğer bütün ahitlerini yerine getirip sadece kendilerinden sonra gelecek olan peygamberi haber vermemeleri söz konusu olamaz.

Dolayısıyla peygamberlerin birbirlerini tasdik etmeleri; birbirlerine atıfta bulunmaları, kendilerinden önce ve sonra gelenlerden bahsetmeleri peygamberlik anlayışının bir gereğidir. Bu bağlamda özellikle İbrahimî dinler içerisinde yer alan peygamberlerden Hz. Mûsa, Hz. İsa ve Hz. Muhammed'in (as) birbirlerinden bahsetmelerinin, daha açık bir ifade ile önce gelenlerin sonrakileri müjdelemelerinin ne kadar doğal olduğu ortadadır. Zira her ne kadar daha önceki peygamberler tarafından tüm açıklığıyla kimin ne zaman, nerede peygamber olabileceği belirtilmemiş olsa da, böyle bir görevin peygamberlere verilmiş olduğu anlaşılmaktadır.

Hz. Muhammed son peygamber olduğundan sadece kendisinden önceki peygamberin değil, daha önceki peygamberler tarafından da müjdelenmiş olması doğaldır. Nitekim bu haberlerin gerek İncillerde gerekse Tevrat'ta yer alması bunun bir kanıtıdır. Kur'ân-ı Kerîm'de de bu tür haberlere atıfta bulunmaktadır. Hz. Peygamber'in doğumundan önce Hicaz bölgesinde yaşayan Ehl-i Kitab âlimlerinin (Yahudi ve Hıristiyanların) bunu zaman, zaman dillendirmeleri de bunun bir kanıtıdır.

Son söz olarak Hz. Muhammed'in geleceğini müjdeleyen kanıtları gerek Tevrat, gerek İncil ve hatta Zebûr'da bulmak mümkündür. Ehl-i Kitab âlimleri bunu çok iyi biliyorlardı. Hatta kendi çocuklarını tanıdıkları kadar biliyorlardı. Fakat iman etmemeleri ve O'nu Peygamber olarak görmemelerinin altında yatan gerçek sebep kıskanmalarından kaynaklanıyordu.

1 Bkz. *Mezmurlar*, 45/1-18.

2 Bakara, 2/253; Ahzab, 33/56.

KAYNAKÇA

- Akyüz, Vecdi *Bütün Yönleriyle Asr-ı Saadet'te İslâm*, Beyan Yayınları İstanbul 1994.
- Alfûsî, Şihabuddîn Seyyid Mahmûd, *Râhu'l-Meâni fi't-Tefsîri'l-Kur'âni'l-Azîm ve's-Sebu'l Mesani*, Beyrut 1985
- Barnabas İncili* (İngilizceden Türkçeye Çeviren Mehmet Yıldız Önsöz ve notlar Ali Ünal) Kültür Basım Yayın Birliği Ts.
- Derzeze, İzzet, *Asru'n-Nebî, Dimeşk*, 1946 (Kur'an' Göre Hz. Muhammed'in Hayatı, trc. Mehmet Yolcu, İstanbul, 1989).
- Derzeze, İzzet, *et-Tefsîru'l-Hadîs (Nüzûl Sırasına Göre Kur'an Tefsiri)*, trc. Komisyon, Ekin Yayınları, İstanbul, 1997.
- Elmahlı, Hamdi Yazır, *Hak Dini Kur'an Dili*, İstanbul, t.y.
- Güner, Osman, *Resulullah'ın Ehl-i Kitap'la Münasebetleri*, Fecr Yayınları, Ankara, 1997.
- Hamidullah, *İslam Peygamberi*, (trc. Salih Tuğ) 1980, İstanbul.
- İbn Hanbel, Ahmed, *Musned, Mısır, 1313*
- İbn Hişâm, Ebû Muhammed Abdulmelik, *es-Siretu'n-Nebeviyye*, Beyrut, t.y.
- İbn İshâk, *es-Siretu'n-Nebeviyye, thk.* Muhammed Hamidullah, Konya, 1981/1401.
- İbnu'l-Kayyim, Ebû Abdullâh Muhammed b. Ebî Bekr, *Abkâmu Ehlî'z-Zimme* (2 cilt), Beyrut, 1961.
- İbnu'l-Kayyim, *Hidâyetu'l-Hayra fi Ecvibeti'l-Yahûdi ve'n Nasârâ*, Kahire, 1987.
- İbn Kesîr, Ebû'l-Fidâ İsmâ'îl, *Tefsîru'l-Kur'âni'l-Azîm*, Beyrut, 1386.
- İbn Kesîr, *el-Bidâye ve'n-Nihâye*, Beyrut, 1977.
- İbn Kesîr, *es-Siretu'n-Nebeviyye*, Beyrut, 1976/1396.
- İbn Manzûr, Ebû'l-Fadl, Cemaluddîn Muhammed, *Lisânu'l-Arab*, Bulak, 1300-1307/1881-1888
- İbn Sa'd, Muhammed, *et-Tabakâtu'l-Kubrâ*, Beyrut, 1968..
- İbnu'l-Esîr, *el-Kâmil fi't-Târîh*, Beyrut, 1965.
- Kaya, Remzi, "İlâhî Kitaplarda Hz. Muhammed", Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, VI (1994), sayı: 6.
- Kaya, Remzi, *Kur'an-ı Kerîm'e Göre Ehl-i Kitap* (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa, 1993
- Kesler, Muhammed Fatih, *Kur'an-ı Kerîm'de Yahudiler ve Hıristiyanlar*, TDV Yayınları, Ankara, 1995.
- Köksal, Asım, *İslâm Tarihi*, İstanbul, 1978.
- Kurtubî, Ebû Abdullâh Muhammed b. Ahmed, *el-Cami'u li Abkâmi'l-Kur'ân*, Beyrut, 1988.
- Mâlik b. Enes, *el-Muvatta'*, İstanbul, 1981.
- Mevdûdî, *Tarih Boyunca Tevhid Mücadelesi ve Hz. Peygamber'in Hayatı*, trc. Ahmed Asrar, İstanbul, 1992.
- Mevdûdî, *Tefhimu'l-Kur'an*, trc. Komisyon, İnsan Yayınları, İstanbul, 1991.
- Reşid Rızâ, *el-Vahyu'l-Muhammedî*, trc. Atilla Tokatlı, İstanbul, 1968.
- Reşid Rızâ, *Tefsîru'l-Kur'âni'l-Hakîm (Tefsîru'l-Menâr)*, Beyrut, t.y.
- Taberî, Ebû Ca'fer, Muhammed b. Cefîr, *Câmiu'l-Beyân an Te'vîli Ayi'l-Kur'ân*, Beyrut, 1995.
- Taberî, *Târîhu't-Taberî*, Beyrut, 1997.
- Zemahşerî, Ebî'l-Kâsım Carullâh Mamûd b. Ömer, *el-Keşşâf*, Beyrut, t.y.